

1996. évi XXXI. törvény

a tűz elleni védekezésről, a műszaki mentésről és a tűzoltóságról

Az Országgyűlés az Alkotmányból és a nemzetközi szerződésekből eredő feladatok teljesítése érdekében, az élet- és vagyonbiztonságot veszélyeztető tüzek megelőzése, a tüzesetknél, a műszaki mentéseknél való segítségnyújtás, és a tűz elleni védekezésben résztvevők jogainak, kötelezettségeinek, valamint a védekezés szervezeti, irányítási rendjének, személyi, tárgyi és anyagi feltételeinek szabályozására a következő törvényt alkotja:

I. Fejezet

ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

A törvény hatálya

1. § (1) A törvény hatálya kiterjed

- a) a Magyar Köztársaság területén tartózkodó magánszemélyekre;
- b) a Magyar Köztársaság területén levő jogi személyekre, magán- és jogi személyek jogi személyiséggel nem rendelkező szervezeteire, ha ezekre vonatkozóan jogszabály vagy nemzetközi szerződés másként nem rendelkezik, ezek hiányában a viszonyosság irányadó;
- c) a Magyar Köztársaság területén folytatott, a tűzvédelemre kiható valamennyi tevékenységre és a tűzoltóság által végzett műszaki mentésre.

(2) A diplomáciai vagy nemzetközi jogon alapuló mentességet élvező személyekre a nemzetközi szerződésekben foglaltak, ezek hiányában a viszonzosság az irányadó.

(3) A viszonzosság fennállása tekintetében az igazságügy miniszter, a külügyminiszter és a belügyminiszter együttes nyilatkozata az irányadó.

(4) A törvény hatálya nem terjed ki a Magyar Honvédség létesítményeire és a bányák föld alatti részeire.

2. § (1) A tűzvédelemmel és a műszaki mentéssel kapcsolatos kötelezettségeket az e törvény hatálya alá tartozóknak a jogszabályokban és kötelezően alkalmazandó szabványokban meghatározottak szerint kell megvalósítani.

(2) A tűzoltás és a műszaki mentés azon önkormányzatok kötelező közszolgáltatási feladata, amelyek készenléti szolgálatot ellátó hivatásos önkormányzati vagy önkéntes tűzoltósággal rendelkeznek.

(3) A tűzoltás és a műszaki mentés az e törvényben meghatározott kivételekkel térítésmentes.

(4) A hivatásos, az önkéntes és a létesítményi tűzoltóságok a tűzvédelmi és műszaki mentési feladataik ellátása során kötelesek egymással együttműködni.

3. § A hivatásos állami, a hivatásos önkormányzati, az önkéntes és a létesítményi tűzoltóság (a továbbiakban együtt: tűzoltóság) a tűz oltása, illetőleg a műszaki mentés érdekében a személyes szabadságra, a magánlakás sérthetlenségére és a tulajdonra vonatkozó alkotmányos jogokat – az e törvényben meghatározottak szerint – olyan mértékben korlátozhatja, amely arányban áll az élet, a testi épség és anyagi javak védelmével.

Értelmező rendelkezések

4. § E törvény alkalmazásában

a) tűz (tűzeset): az égési folyamat, amely veszélyt jelent az életre, a testi épségre vagy az anyagi javakra, illetve azokban károsodást okoz;

b) tűz elleni védekezés (a továbbiakban: tűzvédelem): a tűzesetek megelőzése, a tűzoltási feladatok ellátása, a tűzvizsgálat, valamint ezek feltételeinek biztosítása;

c) tűzmegeelőzés: a tüzek keletkezésének megelőzésére, továbbterjedésének megakadályozására, illetőleg a tűzoltás alapvető feltételeinek biztosítására vonatkozó, a

létesítés és a használat során megtartandó tűzvédelmi jogszabályok, szabványok, hatósági előírások rendszere és az azok érvényesítésére irányuló tevékenység;

d) tűzvédelmi megfelelőségi tanúsítvány: az irat, amely igazolja, hogy az építési anyag, szerkezet, építési mód, tűz- vagy robbanásveszélyes anyag – a robbanó- és a robbantóanyag kivételével –, készülék, gép, berendezés, technológia, tűzoltó-technikai eszköz és oltóanyag megfelel a jogszabályokban, szabványokban meghatározott tűzvédelmi követelményeknek;

e) tűzoltási feladat: a veszélyeztetett személyek mentése, a tűz terjedésének megakadályozása, az anyagi javak védelme, a tűz eloltása és a szükséges biztonsági intézkedések megtétele, továbbá a tűz közvetlen veszélyének elhárítása;

f) tűzvizsgálat: a tűzoltóságnak azon szakmai tevékenysége, amely a tűz keletkezési idejének, helyének és okának felderítésére irányul;

g) műszaki mentés: természeti csapás, baleset, káreset, rendellenes technológiai folyamat, műszaki meghibásodás, veszélyes anyag szabadba jutása vagy egyéb cselekmény által előidézett veszélyhelyzet során az emberélet, a testi épség és az anyagi javak védelme érdekében a tűzoltóság részéről – a rendelkezésére álló, illetőleg az általa igénybe vett eszközökkel – végzett elsődleges beavatkozási tevékenység.

A tűzjelzés

5. § (1) Aki tüzet vagy annak közvetlen veszélyét észleli, köteles azt haladéktalanul jelezni a tűzoltóságnak, vagy ha erre nincs lehetősége, a rendőrségnek vagy a mentőszolgálatnak, illetőleg a települési önkormányzat polgármesteri hivatalának (körjegyzőségnek).

(2) A törvény hatálya alá tartozók a tűz jelzéséhez, a segítségkéréshez híradási eszközüket kötelesek rendelkezésre bocsátani, szükség esetén járműveikkel segítséget nyújtani.

(3) A rendőrség, a mentőszolgálat, a polgármesteri hivatal (körjegyzőség), a hozzá beérkezett tűzjelzést köteles haladéktalanul továbbítani az állandó készenléti szolgálatot ellátó tűzoltóságához.

(4) A tűzjelzés lehetőségét az állandó készenléti szolgálatot ellátó tűzoltósághoz minden településről és az Országos Tűzvédelmi Szabályzatban meghatározott létesítményből biztosítani kell. Az ezzel kapcsolatos költségek a települési önkormányzatot, illetőleg a létesítmény fenntartóját terhelik. Több fenntartó esetén az érdekeltek a költségeket érdekeltységük arányában viselik.

(5) Tűzjelzés céljára a településen mindenki által bármikor igénybe vehető nyilvános távbeszélő állomást kell üzemben tartani.

(6) Az állandó készenléti szolgálatot ellátó tűzoltóságnál az ügyeleti szolgálati helyen távbeszélő és más, attól független hírközlő berendezést kell üzemeltetni. A tűz és káreset jelzésének fogadására összevont ügyelet is létesíthető.

(7) A tűzjelzés díjtalan és más hívásokkal szemben elsőbbséget élvez.

A tűzoltás

6. § (1) A törvény hatálya alá tartozók a tűzoltásban, a műszaki mentésben – ellenszolgáltatás nélkül – életkoruk, egészségi, fizikai állapotuk alapján elvárható személyes részvétellel, adatok közlésével kötelesek közreműködni.

(2) Azokat a változásokat, amelyek a településen, illetőleg a létesítményben a tűzoltást befolyásolhatják (út, közművezetékek elzárása, forgalom elterelése stb.), a kezdeményező vagy az elhárításért felelős szerv haladéktalanul köteles az állandó készenléti szolgálatot ellátó hivatásos önkormányzati, illetőleg önkéntes tűzoltóságnak szóban azonnal és írásban is bejelenteni.

7. § (1) A tűz oltásának felelős vezetője a tűzoltásvezető, aki csak a tűzoltóság tagja lehet. A tűzoltás színhelyén más személy csak a tűzoltásvezető előzetes egyetértésével intézkedhet.

(2) A tűzoltásvezető a tűzoltáshoz

a) a fegyveres erők, a rendőrség, a polgári védelem, a vám- és pénzügyőrség, a büntetés-végrehajtási és a környezetvédelmi szervek, a mentőszolgálatok és a közüzemi vállalatok kirendelését igényelheti. Ezek a szervek, ha az alapfeladataik ellátását nem veszélyezteti, kötelesek eleget tenni a kirendelésnek;

b) magánszemélyeket a tűz oltásában és a mentési munkálatokban az életkoruk, egészségi és fizikai állapotuk alapján elvárható közreműködésre kötelezhet;

c) az a) alpontban nem említett jogi személyeket, valamint a magán- és jogi személyek jogi személyiséggel nem rendelkező szervezeteit a tűz oltásában és a mentési munkálatokban való közreműködésre kötelezhet;

d) az a)–c) pontban felsoroltak járműveit, eszközeit, felszereléseit, anyagait igénybe veheti;

e) elrendelheti a Riasztási és Segítségnyújtási Tervben meghatározott tűzoltóságok riasztását;

f) igényelheti az e) ponton kívüli tűzoltóságok riasztását;

g) a karitatív szervezetek egységeinek közreműködését kérheti;

h) elrendelheti, hogy a tűzoltásban résztvevők – az 1. § (2) bekezdésében foglaltakra figyelemmel – magánlakásba, illetőleg jogi személyek, a magánszemélyek és a jogi személyiséggel nem rendelkező szervezetek tulajdonában, használatában, kezelésében álló területre, létesítménybe, épületbe, helyiségbe bontással is behatolhassanak.

(3) A tűzoltásvezető a tűz által veszélyeztetett és a tűz oltásához szükséges területen minden tevékenységet korlátozhat, megtilthat, elrendelheti az illetéktelen vagy a veszélyeztetett személyek, valamint az anyagi javak eltávolítását, a terület kiürítését.

(4) A (2) bekezdés a) pontjában felsorolt szervek egységeinek a tűzoltásvezető csak a jelenlevő parancsnokaik, illetve vezetőik útján adhat utasítást a tűzoltásban való közreműködésre.

8. § (1) A tűzoltóság által a tűzoltás, a műszaki mentés vagy az ezzel kapcsolatos gyakorlatok során okozott kár, illetőleg a tűzjelzésben, tűzoltásban, műszaki mentésben közreműködőknek a közreműködésükkel, járműveik, eszközeik, felszereléseik igénybevételével közvetlen összefüggésben keletkezett, más forrásból meg nem térülő kárának megtérítésére – az elmaradt haszon kivételével –, ha e törvény kivételt nem tesz, a Polgári Törvénykönyv szabályait kell alkalmazni.

(2) Nem kell megtéríteni annak a kárát, aki a tüzet szándékosan vagy súlyos gondatlanságból okozta.

(3) A kártérítési, illetve kártalanítási ügyekben a kárt okozó tűzoltóság fenntartója jár el.

(4) Köteles a tűzoltással, műszaki mentéssel és ezek jelzésével kapcsolatosan keletkezett költségek megtérítésére az, aki

a) a beavatkozást igénylő eseményt szándékosan okozta;

b) a tűzoltásra vagy a műszaki mentésre vonatkozóan szándékosan megtévesztő jelzést adott.

A műszaki mentés

9. § A műszaki mentések jelzésére, a jelzés feltételeinek biztosítására, a műszaki mentésben való részvételre, irányítására – ha jogszabály eltérően nem rendelkezik – az 5–7. §-okban foglaltakat kell értelemszerűen alkalmazni.

10. § (1) A tűzoltáson és a műszaki mentésen kívül a tűzoltóság egyéb beavatkozást az érdekelt kérelmére és költségére végezhet.

(2) A tűzoltási és a műszaki mentési eszközök térítés ellenében történő igénybevétele csak a riaszthatóság megtartása mellett történhet.

II. Fejezet

A TŰZMEGELŐZÉSI FELADATOK

Tűzvédelmi hatósági feladatok

11. § A tűzvédelmi hatóság külön jogszabályban meghatározott esetekben engedélyező, tiltó és korlátozó intézkedéseket tesz, a tüzesettel kapcsolatban hatósági bizonyítványt ad ki, valamint a tűzvédelmi kötelezettségeiket megsértőkkel szemben tűzvédelmi bírságot szab ki.

12. § (1) Tűzvédelmi hatóságként a 13. §-ban meghatározott kivételekkel első fokon a települési önkormányzat jegyzője (körjegyző), fővárosban a főjegyző, másodfokon a megyei, fővárosi közigazgatási hivatal vezetője jár el.

(2) A tűzvizsgálatban, a tűzvédelmi ellenőrzés során és a szakhatósági ügyekben az illetékes önkormányzati tűzoltóparancsnok jár el.

13. § (1) Az új tűzoltó-technikai eszközök és oltóanyagok gyártásának, forgalmazásának, a meglévők módosításának engedélyezése, valamint a jogszabályban, szabványban meghatározott tűzvédelmi követelményektől való eltérés ügyében tűzvédelmi hatóságként első fokon az országos parancsnok, másodfokon a belügyminiszter jár el.

(2) Az új építési anyag, szerkezet, építési mód, tűz- vagy robbanásveszélyes anyag – a robbanó- és robbantóanyag kivételével –, készülék, gép, berendezés, technológia alkalmazásának, gyártásának engedélyezéséhez az országos parancsnok egyetértése szükséges.

(3) Az (1) és a (2) bekezdésben foglalt esetekben a hatósági engedély, illetőleg az egyetértés csak megfelelési tanúsítvány megléte esetén adható meg.

A tűzvizsgálat

14. § (1) A tűzvizsgálatot a tűzoltásvezetőnek kell megkezdenie, aki bűncselekmény gyanúja esetén értesíti az illetékes rendőri szervet.

(2) A tűzoltóság a rendőrség kiérkezéséig köteles biztosítani a tüzeset helyszínét, továbbá azoknak a dolgoknak a megőrzését, amelyek a bűncselekmény gyanújának bizonyítékául szolgálhatnak.

III. Fejezet

A MAGÁNSZEMÉLYEK, A JOGI SZEMÉLYEK, VALAMINT A MAGÁN- ÉS JOGI SZEMÉLYEK JOGI SZEMÉLYISÉGGEL NEM RENDELKEZŐ SZERVEZETEINEK TŰZVÉDELEMMEL ÉS MŰSZAKI MENTÉSSSEL KAPCSOLATOS FELADATAI

A magánszemélyek tűzvédelemmel és műszaki mentéssel kapcsolatos feladatai

15. § (1) A magánszemélyeknek meg kell ismerniük és meg kell tartaniuk, illetőleg meg kell tartatniuk a tulajdonukban, használatukban levő épületek, lakások, járművek, gépek, berendezések, eszközök és anyagok használatára és működtetésére vonatkozó tűzmegeelőzési szabályokat.

(2) A magánszemélyek kötelesek gondoskodni az (1) bekezdésben felsoroltaknak a jogszabályban, kötelezően alkalmazandó szabványban meghatározott tűzvédelmi felülvizsgálatáról, és biztosítani a tűzvédelmi ellenőrzés lehetőségét.

16. § A magánszemélyeknek meg kell ismerniük a tüzesetek és a műszaki mentést igénylő balesetek, káresetek jelzésével, továbbá a tűz oltásával és a műszaki mentéssel kapcsolatos kötelezettségeiket.

17. § A magánszemélyek kötelesek gondoskodni arról, hogy a nevelésük, felügyeletük alatt álló személyek a 15. § (1) bekezdésében foglalt tűzvédelmi ismereteket megszerezzék, és tevékenységük során ne okozzanak tüzet vagy közvetlen tűzveszélyt.

A gazdálkodó tevékenységet folytató magánszemélyeknek,
a jogi személyeknek, a jogi és magánszemélyek
jogi személyiséggel nem rendelkező szervezeteinek tűzvédelemmel és műszaki
mentéssel kapcsolatos feladatai

18. § (1) A gazdálkodó tevékenységet folytató magánszemélyeknek, jogi személyeknek, a jogi és magánszemélyek jogi személyiséggel nem rendelkező szervezeteinek a létesítmények, az építmények, a technológiai rendszerek megvalósításával, üzemeltetésével, fejlesztésével összhangban gondoskodniuk kell a jogszabályokban és kötelezően alkalmazandó szabványokban meghatározott tűzvédelmi követelmények megtartásáról, valamint a tevékenységi körükkel kapcsolatos veszélyhelyzetek megelőzésének és elhárításának feltételeiről.

(2) Az (1) bekezdésben felsoroltak kötelesek

a) a közvetlen tűzvédelmi szolgáltató – jogszabályban, kötelezően alkalmazandó szabványban, hatósági határozatban előírt – tűzvédelmi berendezést, készüléket, felszerelést, technikai eszközöket állandóan üzemképes állapotban tartani, időszaki ellenőrzésükről, valamint az oltóvíz és egyéb oltóanyagok biztosításáról gondoskodni;

b) a tűzoltóság részére a tűz oltására, a műszaki mentésre szolgáltató felkészítés érdekében – előzetes egyeztetés alapján – a helyszíni gyakorlatok megtartását lehetővé tenni és abban közreműködni;

c) a tevékenységi körükkel kapcsolatos tüzesetek megelőzésének és oltásának, valamint a műszaki mentésnek jogszabályokban és kötelezően alkalmazandó szabványokban meghatározott feltételeit biztosítani;

d) biztosítani a tűzvédelmi ellenőrzés lehetőségét.

(3) Az erdő és a parlag tűz elleni védelme – a tüzesetek megelőzése, a tűzoltás feltételeinek biztosítása – a tulajdonos, a kezelő, illetve használó feladata.

19. § (1) A gazdálkodó tevékenységet folytató magánszemélyeknek, a jogi személyeknek, a jogi és a magánszemélyek jogi személyiséggel nem rendelkező szervezeteknek, ha a munkavégzésben részt vevő családtagokkal együtt ötnél több munkavállalót foglalkoztatnak, vagy ha ötvennél több személy befogadására alkalmas létesítményt működtetnek, illetve a fokozottan tűz- és robbanásveszélyes besorolás esetén és kereskedelmi szálláshelyeken tűzvédelmi szabályzatot kell készíteniük.

(2) Az (1) bekezdésben felsoroltak kötelesek gondoskodni arról, hogy munkavállalóik (a munkavégzésben részt vevő családtagjaik) a jogszabályokban, kötelezően alkalmazandó szabványokban foglalt előírások szerint végezzék a tevékenységüket, illetőleg a létesítmény, építmény, helyiség igénybe vevői a tűzvédelmi szabályzatban foglaltakat megismerjék és megtartsák.

(3) Az (1) bekezdésben felsoroltaknak a fokozottan tűz- és robbanásveszélyes, a tűz- és robbanásveszélyes, valamint a tűzveszélyes tűzveszélyességi osztályba tartozó létesítményekben megfelelő szervezettel, tűzvédelmi szakképesítéssel rendelkező személlyel, illetőleg szolgáltatás igénybevételével kell gondoskodniuk a tűzvédelem biztosításáról.

20. § (1) A tűzvédelmi helyzetre kiható olyan tevékenységet, amely a létesítmény, az épület, az építmény, a helyiség vagy a szabadterület tűzveszélyességi osztályba sorolásának megváltoztatását teszi szükségessé, annak megkezdése előtt legalább tizenöt nappal a kezdeményező az illetékes hivatásos önkormányzati tűzoltóságnál – az új tűzveszélyességi osztályba sorolásra vonatkozó javaslat megküldésével – köteles bejelenteni.

(2) Minden új tűz- vagy robbanásveszéllyel járó készülék, gép, berendezés, technológia, anyag bevezetése, illetőleg alkalmazása előtt elsődlegesen a gyártó, amennyiben az nem gondoskodott arról, akkor a forgalomba hozó köteles a tűzvédelmi rendelkezések megállapítása céljából szükséges vizsgálatokat elvégezni, illetve elvégeztetni.

21. § (1) A felelős tervező köteles a tervekhez tűzvédelmi fejezetet készíteni, amely tartalmazza a vonatkozó jogszabályokban, kötelezően alkalmazandó szabványokban és hatósági előírásokban foglalt követelmények kielégítését.

(2) A kivitelező köteles a tervben szereplő tűzvédelmi követelményeket a kivitelezés során megtartani, megvalósítani, a tervezési hiányosságok megszüntetését a felelős tervezőnél, illetőleg a beruházónál kezdeményezni.

(3) A felelős tervezőnek és a kivitelezőnek az (1) bekezdésben foglaltak érvényesítéséről írásban kell nyilatkoznia.

22. § (1) Az általános és középiskolákban, a szakképző iskolákban, valamint a felsőoktatási intézményekben a tanulmányi követelményekbe építve, továbbá a szaktanfolyamokon, továbbképzéseken oktatni kell az általános és az egyes szakanyagokhoz kapcsolódó

tűzvédelmi ismereteket. Az oktatásról a nevelési-oktatási intézmény és az oktatást végző szerv köteles gondoskodni.

(2) Jogszabályban meghatározott foglalkozási ágakban és munkakörökben csak tűzvédelmi szakvizsgával rendelkező személy foglalkoztatható. A tűzvédelmi szakvizsgáztatást az adott foglalkozási ágra (munkakörre) képesítést adó oktatás (szaktanfolyam) keretében az oktatást végző köteles megszervezni.

(3) A munkáltató köteles gondoskodni a munkavállalói, illetőleg a munkavégzésben részt vevő családtagjai tűzvédelmi oktatásáról és rendszeres továbbképzéséről, valamint arról, hogy azok a munkakörükkel, tevékenységükkel kapcsolatos tűzvédelmi ismereteket a foglalkoztatásuk megkezdése előtt elsajátítsák, a tűz esetén végzendő feladataikat megismerjék.

(4) A munkáltató azt a munkavállalót, illetőleg a munkavégzésben részt vevő családtagot, aki a tevékenységéhez szükséges tűzvédelmi ismeretekkel, illetőleg az előírt tűzvédelmi szakvizsgával nem rendelkezik, az adott tevékenységgel nem foglalkoztathatja.

IV. Fejezet

A TŰZVÉDELMI ÉS A MŰSZAKI MENTÉSI TEVÉKENYSÉG, VALAMINT A TŰZOLTÓSÁG IRÁNYÍTÁSA

A belügyminiszter irányító tevékenysége

23. § (1) A tűzvédelem és a műszaki mentés, valamint a tűzoltóság tevékenységének központi irányítását a belügyminiszter gyakorolja.

(2) A belügyminiszter (1) bekezdésben meghatározott irányító jogköre – a Magyar Honvédség létesítményei és a bányák föld alatti részei kivételével – a tűzvédelmet és a műszaki mentést ellátó és az abban közreműködő valamennyi szervre, minden tűzvédelmi és műszaki mentési ügyre és tevékenységre kiterjed.

24. § A belügyminiszter

a) előkészíti a tűzvédelemre, a műszaki mentésre és a tűzoltóságra vonatkozó magasabb szintű jogszabályok, az állami irányítás egyéb jogi eszközei, valamint a nemzetközi szerződések

tervezeteit, illetőleg a hatáskörébe tartozó rendeletalkotás és az állami irányítás egyéb jogi eszközei útján, az érdekelt miniszterekkel egyetértésben szabályozza a tűzvédelmet és a műszaki mentést, valamint a tűzoltóság tevékenységét;

b) egyetértési jogot gyakorol a más miniszter által tervezett – a tűzvédelmet, a műszaki mentést és a tűzoltóságot érintő – szabályozásokkal kapcsolatban;

c) gyakorolja a hivatásos önkormányzati tűzoltóság létesítésével, átszervezésével és megszüntetésével kapcsolatos egyetértési jogot;

d) meghatározza a tűzoltási, műszaki mentési és az ezekhez kapcsolódó tűzvédelmi technika tervezése, fejlesztése, rendszeresítése, ellenőrzése, felülvizsgálata és javítása követelményeit;

e) meghatározza a tűzoltóság tagjaira vonatkozó szakmai képesítési követelményeket, a képzés rendszerét és elveit;

f) gyakorolja a hivatásos állami és önkormányzati tűzoltóságok, valamint a tűzoltó szakiskolák hivatásos állományú tagjainak szolgálati viszonyával kapcsolatban, illetőleg társadalombiztosítási ellátásáról szóló jogszabályok alkalmazása során az illetékes minisztert megillető jogokat;

g) munkáltatói jogkört gyakorol az országos parancsnok és helyettese felett;

h) meghatározza a tűzoltóság szakmai információs és adatszolgáltatási rendszerét.

Az országos parancsnok tevékenysége

25. § Az országos parancsnok figyelemmel kíséri és segíti az önkormányzatok tűzvédelmi, műszaki mentési és tűzoltósággal kapcsolatos tevékenységét, koordinálja a tűzvédelmi kutatómunkát, kapcsolatot tart a tűzvédelemmel foglalkozó köztestületek, egyesületek országos szövetségeivel.

26. § Az országos parancsnok

a) irányítja az állami tűzoltóság tevékenységét;

b) javaslatot tesz a belügyminiszter részére a tűzoltóság tevékenységére vonatkozó szakmai működési előírások, a tűzoltóság szakmai információs és hírszolgálatára, továbbá a tűzvédelmi felvilágosítás, tájékoztatás és képzés, valamint a tűzoltóság szakmai képzése rendszerének és elveinek szabályozására, illetőleg ellátja a tűzvédelmi és a tűzoltóképzés szakfelügyeletét;

- c) a tűzoltóság nemzetközi kapcsolatainak szervezésében való közreműködése során együttműködési megállapodást köt és viszonyosság alapján együttműködik a külföldi és nemzetközi tűzvédelmi szervezetekkel;
- d) közvetlen utasítást adhat a tűzoltóság egységeinek a tűzoltási és a műszaki mentési tevékenységre, az ezzel kapcsolatos felkészítésre és jelentéstételre, működési területük elhagyására, továbbá rendkívüli készenléti szolgálatuk elrendelésére;
- e) felügyeli a tűzoltóság szakmai tevékenységét;
- f) gyakorolja a jogszabályban részére meghatározott engedélyezési jogkört;
- g) gyakorolja a részére belügyminiszteri rendeletben megállapított hatásköröket;
- h) munkáltatói jogkört gyakorol a megyei tűzoltóparancsnok felett;
- i) véleményezési jogkört gyakorol a fővárosi tűzoltóparancsnok kinevezésénél és felmentésénél.

A megyei tűzoltóparancsnok tevékenysége

27. § A megyei tűzoltóparancsnok

- a) irányítja a megyei tűzoltó-parancsnokság tevékenységét;
- b) figyelemmel kíséri és segíti a helyi önkormányzatok tűzvédelmi, műszaki mentési és tűzoltósággal kapcsolatos tevékenységét;
- c) a hivatásos önkormányzati, valamint az önkéntes tűzoltóság szakmai felügyelete során a megye területén gyakorolja a 26. § d) – a rendkívüli készenléti szolgálata elrendelésének kivételével –, e) és a megyei tűzoltó-parancsnokság tekintetében a g) pontban meghatározott jogosítványokat;
- d) ellátja az önkéntes és a létesítményi tűzoltóság tevékenységének szakmai felügyeletét, segíti a tűzoltó egyesületek szakmai munkáját;
- e) javaslatot tesz az országos parancsnoknak a hivatásos önkormányzati és az önkéntes tűzoltóság rendkívüli készenléti szolgálatának elrendelésére, valamint az összevont és az ellenőrző gyakorlatok tartására;
- f) véleményezési jogkört gyakorol a hivatásos önkormányzati tűzoltóság parancsnokának kinevezésénél, illetve felmentésénél;

g) véleményezési jogkört gyakorol a létesítményi tűzoltóság parancsnokának kinevezésénél, illetve felmentésénél.

A helyi önkormányzatok tűzoltósággal kapcsolatos tevékenysége

28. § (1) A hivatásos önkormányzati tűzoltósággal rendelkező települési, fővárosban a fővárosi önkormányzat képviselő-testülete

a) átszervezheti, megszüntetheti a belügyminiszter előzetes egyetértésével a hivatásos önkormányzati tűzoltóságot;

b) elrendelheti az irányítása alá tartozó tűzoltóság rendkívüli készenléti szolgálatát;

c) a fővárosban az országos parancsnok véleményének kikérésével kinevezi és felmenti a hivatásos önkormányzati tűzoltóparancsnokot, gyakorolja a vele kapcsolatos – jogszabályban meghatározott – munkáltatói jogköröket;

d) az illetékes megyei tűzoltóparancsnok véleményének kikérésével kinevezi és felmenti a hivatásos önkormányzati tűzoltóparancsnokot, gyakorolja a vele kapcsolatos – jogszabályban meghatározott – munkáltatói jogköröket;

e) önkéntes tűzoltóság alapításában vehet részt;

f) beszámoltatja a hivatásos önkormányzati tűzoltóparancsnokot.

(2) A hivatásos önkormányzati tűzoltósággal nem rendelkező települési önkormányzat képviselő-testülete

a) a belügyminiszter előzetes egyetértésével hivatásos önkormányzati tűzoltóságot hozhat létre;

b) önkéntes tűzoltóság alapításában vehet részt;

c) gondoskodik az önkéntes tűzoltóság fenntartásáról, működtetéséről és fejlesztéséről;

d) megállapítja az önkéntes tűzoltóság fenntartásához, illetőleg a költségvetéséhez való hozzájárulás mértékét;

e) hozzájárulhat más tűzoltóság létesítéséhez.

29. § (1) A településen az oltóvíznyerési lehetőségek biztosítása az önkormányzat feladata.

(2) Az e törvény 1. §-a (1) bekezdésének b) pontjában felsoroltak az általuk működtetett létesítmények oltóvíz ellátásáról saját maguk kötelesek gondoskodni.

(3) Az önkormányzatok részt vesznek a lakosság tűzvédelmi felvilágosításában, a tűzvédelmi propagandában.

V. Fejezet

A TŰZOLTÓSÁG

A hivatásos állami és a hivatásos önkormányzati tűzoltóság

30. § (1) A hivatásos állami és a hivatásos önkormányzati tűzoltóság (a továbbiakban együtt: hivatásos tűzoltóság) egységes elvek alapján szervezett rendvédelmi szerv.

(2) A hivatásos állami tűzoltóság országos tűzoltó-parancsnokságból és megyei tűzoltó-parancsnokságokból áll. Az országos parancsnokság és a megyei tűzoltó-parancsnokság jogi személy.

(3) A hivatásos tűzoltóság központi szakmai felügyeleti szerve az országos parancsnokság. Területi feladatait a megyei tűzoltó-parancsnokságok útján látja el.

(4) Az országos parancsnokság hatósági tevékenységet végez.

(5) Az országos és megyei tűzoltó-parancsnokság

a) ellátja, illetőleg koordinálja a tűzvédelmi oktató tevékenységet,

b) tűzvédelmi felvilágosítást és tájékoztatást végez;

c) jogszabályban meghatározott esetekben szakhatóságként jár el;

d) szakértői tevékenységet lát el;

e) ellátja a jogszabályokban meghatározott gazdálkodási, anyagi, pénzügyi feladatokat.

31. § (1) A hivatásos önkormányzati tűzoltóság a községekben, a városokban, a megyei jogú városokban és a fővárosban az önkormányzat intézményeként működik.

(2) A hivatásos önkormányzati tűzoltóság

a) tűzoltási és műszaki mentési tevékenységet végez, illetőleg közreműködik közvetlen tűz- és robbanásveszély esetén a biztonsági intézkedések végrehajtásában, ennek érdekében állandó készenléti szolgálatot tart;

b) ellátja az e törvény 12. §-ának (2) bekezdésében, valamint a 30. §-ának (5) bekezdésében felsorolt tevékenységeket.

(3) A hivatásos önkormányzati tűzoltóság a (2) bekezdés b) pontjában foglalt feladatok ellátására is működtethető.

32. § (1) A hivatásos tűzoltóság és a tűzoltó szakiskolák hivatásos szolgálati viszonyban álló tagjai a fegyveres szervek hivatásos állományú tagjainak szolgálati viszonyáról szóló törvény hatálya alá tartoznak.

(2) A hivatásos tűzoltóság és a tűzoltó szakiskolák polgári állományú tagjai köztisztviselők vagy közalkalmazottak.

A tűzoltó egyesület és az önkéntes tűzoltóság

33. § A tűzoltó egyesület a településen a tűzmegeelőzési, valamint a tűzoltási és műszaki mentési feladatok ellátásában közreműködő társadalmi szervezet.

34. § (1) Az önkéntes tűzoltóság a települési önkormányzat és a tűzoltó egyesület által közösen alapított köztestület (Ptk. 65. §), amely tűzoltási és műszaki mentési célokra folyamatosan igénybe vehető készenléti szolgálatot lát el, és önálló működési területtel rendelkezik. A működési terület megállapítását a székhely szerinti települési önkormányzat képviselő-testülete kezdeményezi a belügyminiszternél.

(2) Az önkéntes tűzoltóság parancsnokát a megyei tűzoltóparancsnok véleményének kikérése mellett a köztestület nevezi ki.

(3) Az önkéntes tűzoltóság székhelye szerinti települési önkormányzat részére a központi költségvetés az átvállalt feladattal arányos költségfedezetet biztosítja.

A létesítményi tűzoltóság

35. § (1) A létesítményi tűzoltóság a gazdálkodó szervezet vagy más jogi személy tevékenységével összefüggő tűzoltási és más műszaki mentési feladatok elsődleges ellátására létrehozott és fenntartott szervezet. A létesítményi tűzoltóságot több gazdálkodó szervezet vagy más jogi személy közösen is létrehozhatja és fenntarthatja.

(2) A létesítményi tűzoltóság a fenntartó szervezetén belül, annak szervezeti egységként, gazdasági társaságként vagy közhasznú társaságként is működhet.

(3) A létesítményi tűzoltóság vezetőjét (parancsnokát) a munkáltató nevezi ki és menti fel.

(4) Jogszabály a gazdálkodó szervezetet vagy más jogi személyt létesítményi tűzoltóság működtetésére kötelezhet.

(5) A fenntartó szervezetén belüli létesítményi tűzoltóság főfoglalkozású, továbbá alkalmyszerűen igénybe vehető létesítményi tűzoltókból is állhat. Készenléti szolgáltatást a fenntartó által meghatározottak szerint lát el.

Az önkéntes és a létesítményi tűzoltóságra vonatkozó közös rendelkezések

36. § Az önkéntes, illetőleg a létesítményi tűzoltóság feladatainak ellátására a 35. § (1) bekezdés szerint létesítésre kötelezettek megállapodást köthetnek egymással, illetőleg a települési önkormányzattal. Az önkéntes és a létesítményi tűzoltóság létrehozását és megszüntetését, továbbá a tűzoltói feladatok ellátására kötött megállapodást az illetékes hivatásos önkormányzati tűzoltóságnak be kell jelenteni.

37. § (1) Az önkéntes és a létesítményi tűzoltónak a tűzoltás, műszaki mentés, az ezekre való felkészítés és a rendkívüli készenléti szolgálat időtartamára a munkahelyén történt munkavégzési kötelezettség alóli felmentés miatt kiesett jövedelmét az igénybe vevő téríti meg. Ennek alapján az igénybe vett önkéntes és létesítményi tűzoltó társadalombiztosítási ellátásra is jogosult.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott feladat ellátására igénybe vett önkéntes és létesítményi tűzoltó élelmezéséről és elszállásolásáról, valamint a felmerült szükségszerű és indokolt költségeinek megtérítéséről az igénybe vevő köteles gondoskodni.

(3) Az önkéntes és a létesítményi tűzoltó kiesett jövedelme, illetve az általa elszenvedett kár megtérítésére, illetőleg kártalanítására, ha az igénybevétel

a) a működési területen belül történt, akkor a székhely szerinti települési önkormányzat, illetőleg a létesítmény fenntartója;

b) a működési területen kívül történt, akkor külön jogszabályban meghatározott módon az országos parancsnokság köteles, amennyiben azok más jogviszonyból nem térülnek meg.

38. § A készenlélet ellátó önkéntes és létesítményi tűzoltó mentesíthető

- a tartalékos katonai szolgálat,
- a polgári védelmi kötelezettség,
- részben vagy teljesen a helyi adó megfizetése

alól.

39. § Az önkéntes és a létesítményi tűzoltó, valamint a tűzoltó egyesület tagja egyenruha viselésére jogosult.

40. § A fegyveres erők és a rendvédelmi szervek kártérítési felelősségéről rendelkező jogszabályokat az önkéntes és a létesítményi tűzoltókra is alkalmazni kell. Az ennek alapján járó összeget az igénybe vevő fizeti meg.

A tűzoltóság anyagi, pénzügyi ellátása

41. § (1) A hivatásos állami tűzoltóság fejlesztésével, működésével és fenntartásával kapcsolatos költségek fedezetét a központi költségvetés a Belügyminisztérium útján biztosítja.

(2) A hivatásos önkormányzati tűzoltóság működésének és fenntartásának költségeit a központi költségvetés az illetékes önkormányzat útján normatív hozzájárulásként, a létesítés és a fejlesztés költségeit pedig pályázati formában a Belügyminisztérium útján biztosítja. A pályázat – a belügyminiszter által rendeletben szabályozott feltételek szerint – a fejlesztési költség egészére vagy annak meghatározott részére irányulhat.

(3) A központi költségvetésből történő hozzájárulás mértékét legalább a hivatásos önkormányzati tűzoltóság előírt legkisebb létszámának és gépjárműállományának figyelembevételével kell megállapítani.

(4) A hivatásos és az önkéntes tűzoltóság fenntartásával és működésével kapcsolatos rendkívüli kiadások fedezetére a Belügyminisztérium fejezet költségvetésében elkülönített tartalékalapot kell biztosítani. Ebből kell gondoskodni a működési területen kívüli vonulások költségeiről, illetőleg a szolgálati feladatok ellátása során súlyos munkabalesetet szenvedett tűzoltók kártérítéséről.

(5) A tűzoltóság fenntartója a tűzoltóság készenléti szolgálatot, illetve a tűzoltás irányítását ellátó tagjai részére szolgálati tevékenységükre vonatkozóan köteles élet- és baleset-biztosítást kötni.

(6) Az önkéntes tűzoltóságok létesítésével, fejlesztésével, fenntartásával és működésével kapcsolatos költségek fedezetéről a székhely szerinti települési önkormányzat, valamint az átvállalt feladattal arányosan a központi költségvetés gondoskodik.

(7) A tűzoltóságok tagjai a belügyminiszter által rendeletben előírt képesítés megszerzése során a Belügyminisztérium tűzoltó szakiskoláiban tandíjmentességet élveznek. A képzéssel kapcsolatos egyéb költségek fedezetét a hivatásos tűzoltóság tagja és az önkéntes tűzoltóság tisztségviselői esetében a központi költségvetésből a Belügyminisztérium biztosítja, más hallgatók esetében a küldő szerv vagy a hallgató viseli.

42. § A létesítményi tűzoltóság létesítésével, fejlesztésével, fenntartásával és működésével kapcsolatos költségek fedezetéről a tűzoltóság létesítője gondoskodik.

VI. fejezet

VEGYES ÉS ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

43. § (1) Tűzvédelmi bírság fizetésére a magánszemélyek, a jogi személyek, és ezek jogi személyiséggel nem rendelkező szervezetei kormányrendeletben meghatározottak szerint kötelezhetők.

(2) A tűzvédelmi hatóság tűzvédelmi bírságot a jogszabályban, kötelezően alkalmazandó szabványban előírt tűzvédelmi kötelezettségek megsértése esetén szabhat ki.

44. § Kizárólag a hivatásos és az önkéntes tűzoltóságok tűzoltási és műszaki mentéshez szükséges technikai eszközeinek, felszereléseinek beszerzésére, fejlesztésére használható fel

a) a tűzvédelmi bírság bevétele,

b)

45. § A tűzvédelmi hatósági ügyekben, valamint a tűzvédelmi bírság kiszabása során az államigazgatási eljárás általános szabályairól szóló törvényt kell alkalmazni.

46. § (1) Az országos parancsnokság és szervei, valamint a tűzoltó szakiskolák használatában lévő ingatlanok és ingóságok állami tulajdont képeznek.

(2) A megyei tűzoltó-parancsnokságokat, valamint a tűzoltó szakiskolát ingyenes használati jog illeti meg a használatukban lévő, de nem állami tulajdonban álló ingatlanok és ingóságok tekintetében.

(3) A hivatásos önkormányzati tűzoltóságok használatában lévő állami tulajdonú ingatlanok és ingóságok térítésmentesen a fenntartó önkormányzatok tulajdonába kerülnek.

(4) A megyei önkormányzatok tulajdonában lévő ingatlanok és ingóságok – megegyezés esetén – térítésmentesen a hivatásos önkormányzati tűzoltóságot fenntartó önkormányzatok tulajdonába adhatók.

(5) A tűzoltóság vonatkozásában központi gazdálkodás körébe tartoznak:

a) a tűzoltóságok beruházására, fejlesztésére szolgáló központi költségvetési előirányzat;

b) a rendkívüli események, ideértve a szolgálati feladatok során súlyos munkabalesetet szenvedett tűzoltó kártérítése folytán felmerülő többletköltségek, továbbá a tűzoltóságnak a működési területén kívüli igénybevételével keletkező költségek fedezetére szolgáló költségvetési előirányzat;

c) radiológiai, biológiai és vegyi védelmi eszközök, minősített időszakos készletek;

d) a megyei tűzoltó-parancsnokság javítóműhelyeinek felszerelése, berendezése, alkatrészkészlete;

e) az országos és a megyei kiképzőbázisok működtetésével kapcsolatos költségvetési előirányzatok.

(6) Az (5) bekezdés a)–b) és e) pontjában említett költségvetési eszközzel az országos parancsnokság, a c)–d) pontokban foglaltakkal a megyei tűzoltó-parancsnokság gazdálkodik.

47. § (1) Felhatalmazást kap a Kormány, hogy rendeletben határozza meg:

a) a tűzvédelmi hatóság tevékenységének részletes szabályait, illetőleg a hivatásos önkormányzati tűzoltóság illetékességi területét;

b) a tűzvédelmi bírságra vonatkozó szabályokat;

c) a tűzoltóságok tagjaira vonatkozó élet- és baleset-biztosítási kötelezettséget;

d) a létesítményi tűzoltóságra vonatkozó részletes szabályokat;

e) az önkéntes tűzoltóság létesítésének, működésének feltételeit, feladatát.

(2) Felhatalmazást kap a belügyminiszter, hogy rendeletben határozza meg:

a) az Országos Tűzvédelmi Szabályzatot;

b) a tűzvédelmi szakértői és igazságügyi szakértői tevékenység szabályait;

c) a tüzesetek vizsgálatára vonatkozó szabályokat;

d) a tűzoltók és a tűzvédelmi szervezetek tagjainak képesítési követelményeit, képzési rendszerét;

e) a tűzvédelmi szakvizsgára kötelezett foglalkozási ágakat, munkaköröket;

f) a hivatásos tűzoltóság tagjaira vonatkozó személyzeti hatásköröket és a személyzeti munka rendjét;

g) a hivatásos tűzoltóságnál rendszeresített köztisztviselői és közalkalmazotti beosztások körét;

h) a központi költségvetési előirányzat terhére igényelhető beruházási, fejlesztési támogatás pályázati rendszerét;

i) Riasztási és Segítségnyújtási Tervben a hivatásos önkormányzati és az önkéntes tűzoltóságok működési területét;

j) a hivatásos önkormányzati tűzoltóságok legkisebb létszámát;

k) a tűzoltóság működési területen kívül elrendelt igénybevétele költségeinek megtérítésére vonatkozó szabályokat;

l) azon technikai eszközök körét, amelyek beszerzését a Belügyminisztérium szervezésében vagy útján lehet igényelni, illetőleg a beszerzés pályázati feltételeit;

m) a tűzoltási, műszaki mentési és az ezekhez kapcsolódó tűzvédelmi technika tervezésének, fejlesztésének, rendszeresítésének, felülvizsgálatának és javításának követelményeit és ellenőrzési rendszerét;

n) a tűzoltóság tűzoltási és műszaki mentési tevékenységének szabályait;

o) a tűzvédelmi szabályzat általános elveit;

p) a tűzoltósági célokat szolgáló ingatlanok, tűzvédelmi berendezések, tűzoltó szakfelszerelések rendeltetéstől eltérő használatának szabályait;

- r) a tűzoltóságok által végezhető szolgáltatások körét és szabályait;
- s) a tűzvédelmi megfelelőségi tanúsítvány beszerzésére vonatkozó szabályokat.

(3) Felhatalmazást kap a honvédelmi miniszter, hogy rendeletben állapítsa meg a készenlétet vállaló önkéntes és létesítményi tűzoltók tartalékos katonai szolgálat alóli mentesítésének rendjét.

(4) Felhatalmazást kapnak a miniszterek, hogy a belügyminiszterrel egyetértésben rendeletben állapítsák meg a tűzvédelem és a műszaki mentés ágazatokra vonatkozó különös szabályait.

(5) Nemzetközi szerződés, egyezmény, megállapodás hiányában kötelezően alkalmazandó szabványban kell meghatározni:

- a) a létesítmények, az építmények, a technológiai rendszerek és berendezések létesítésével, a tűz- és robbanásveszélyes anyagot szállító járművekkel kapcsolatos részletes tűzvédelmi műszaki követelményeket;
- b) a tűzvédelmi berendezésekre, készülékekre, felszerelésekre, technikai eszközökre, anyagokra, oltóanyagokra és a tűzoltógépjárművekre vonatkozó tűzvédelmi követelményeket;
- c) az épületszerkezetekre és az építőanyagokra vonatkozó tűzvédelmi vizsgálati módszereket.

(6) Felhatalmazást kap a belügyminiszter, hogy

- a) a tűzvédelmi bírságból rendelkezésre álló pénzeszközök felhasználási rendjét a pénzügyminiszterrel,
- b) a Ferihegyi Repülőtéri Tűzoltóság működésére, fenntartására és fejlesztésére vonatkozó szabályokat a közlekedési, hírközlési és vízügyi miniszterrel,
- c) az erdők tűzvédelmére vonatkozó szabályokat a földművelésügyi miniszterrel egyetértésben rendeletben állapítsa meg.

48. § (1) Ez a törvény a kihirdetését követő 90. napon lép hatályba. A törvény 44. §-ának rendelkezését 1997. január 1-jétől kell alkalmazni.

(2) E törvény 12. §-ának (2) bekezdésében meghatározott hatásköröket gyakorló hivatásos önkormányzati tűzoltóparancsnok a képviselő-testület hivatala ügyintézőjének tekintendő.

(3)

(4) E törvény hatálybalépésével egyidejűleg hatályát veszti

- a) a tűz elleni védekezésről és a tűzoltóságról szóló 1973. évi 13. törvényerejű rendelet;
- b) a helyi önkormányzatok és szerveik, a köztársasági megbízottak, valamint egyes centrális alárendeltségű szervek feladat- és hatásköreiről szóló 1991. évi XX. törvény 10–16. §-a;
- c) az államigazgatási eljárás általános szabályairól szóló 1981. évi I. törvény hatálybalépéséről és egyes jogszabályok módosításáról rendelkező 1981. évi 25. törvényerejű rendelet 11. §-a és 18. §-ának az 1973. évi 13. törvényerejű rendeletre vonatkozó rendelkezése;
- d) a tűz elleni védekezésről és a tűzoltóságról szóló 1973. évi 13. törvényerejű rendelet módosításáról rendelkező 1995. évi XLIX. törvény.

49. § A tűzvédelmi szabályzatokat az erről szóló belügyminiszteri rendelet hatálybalépését követő hat hónapon belül kell kiadni.